

1820.

Na osnovu člana 13 st. 2 i 3 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list CG", br. 34/14 i 44/18), Ministarstvo ekonomskog razvoja donijelo je

PRAVILNIK

O UPOTREBI SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU*

("Službeni list Crne Gore", br. 135/21 od 24.12.2021)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se minimalni zahtjevi koje poslodavac treba da ispuni u obezbjeđivanju mjera zaštite i zdravlja na radu prilikom upotrebe sredstava i opreme lične zaštite na radu.

Član 2

Sredstva i oprema lične zaštite na radu su sva sredstva i oprema, kao i sva pomoćna sredstva i dodaci koje zaposleni nosi, drži ili na bilo koji drugi način upotrebljava na radu, sa ciljem da ga zaštiti od jedne ili više istovremeno nastalih opasnosti i/ili štetnosti, odnosno koja otklanjaju ili smanjuju rizik za zaštitu i zdravlje na radu.

Član 3

Sredstvima i opremom lične zaštite na radu, u smislu ovog pravilnika, ne smatraju se:

- obično radno odijelo ili uniforma, koja nije posebno namijenjena za zaštitu i zdravlje na radu zaposlenih;
- sredstva i oprema koju upotrebljava zaposleni u službama za prvu pomoć i spašavanje;
- sredstva i oprema lične zaštite lica u službi Vojske Crne Gore, policijskih službenika i zaposlenih u drugim državnim organima i organima državne uprave kada je to propisano posebnim propisima;
- sredstva i oprema lične zaštite namijenjena za zaposlene u drumskom saobraćaju;
- sportska oprema;
- sredstva i oprema za samoodbranu i zastrašivanje; i
- prenosni uređaji i aparati za otkrivanje i javljanje opasnosti i smetnji.

Član 4

Sredstva i opremu lične zaštite na radu zaposleni upotrebljava u radnoj sredini, odnosno radnoj okolini, prilikom obavljanja poslova i radnih aktivnosti na kojima se opasnosti i/ili štetnosti, odnosno rizici povezani sa djelovima tijela koji se štite sredstvima i opremom lične zaštite na radu ne mogu otkloniti ili u dovoljnoj mjeri smanjiti tehničkim sredstvima kolektivne zaštite i mjerama zaštite i zdravlja na radu.

Član 5

Poslodavac treba da odredi sredstva i opremu lične zaštite na radu i uslove za njihovu upotrebu koji odgovaraju stanju u radnoj sredini, odnosno radnoj okolini, uzimajući u obzir vrstu i učestalost izlaganja opasnostima i štetnostima, nivo rizika, učestalost izloženosti riziku, karakteristike radne sredine, odnosno radne okoline i efikasnost zaštite zaposlenog sa sredstvima i opremom lične zaštite na radu u odnosu na uslove i vrijeme upotrebljavanja.

Opasnosti i štetnosti, odnosno rizici povezani sa djelovima tijela koji se štite sredstvima i opremom lične zaštite na radu iz člana 4 ovog pravilnika, nepotpuni popis sredstava i opreme lične zaštite na radu s obzirom na rizike od kojih pružaju zaštitu i nepotpuni popis sredstava i opreme lične zaštite na radu prema poslovima i sektorima poslova koji zahtijevaju njihovu upotrebu dati su u prilogima koji čine sastavni dio ovog pravilnika, i to:

- Pregled opasnosti i/ili štetnosti, odnosno rizika povezanih sa djelovima tijela koji se štite sredstvima i opremom lične zaštite na radu (Prilog 1);
- Nepotpuni popis sredstava i opreme lične zaštite na radu s obzirom na rizike od kojih pružaju zaštitu (Prilog 2); i
- Nepotpuni popis sredstava i opreme lične zaštite na radu prema poslovima i sektorima poslova koji zahtijevaju njihovu upotrebu (Prilog 3).

Član 6

Poslodavac treba zaposlenom da obezbijedi sredstva i opremu lične zaštite na radu, koja treba da:

- budu izrađena u skladu sa propisima kojima se uređuje opšta bezbjednost proizvoda;

- budu namjenski izrađena za otklanjanje ili smanjenje rizika u radnoj sredini, odnosno radnoj okolini i kao takvi ne treba da povećavaju postojeće ili stvaraju nove rizike za zaštitu i zdravlje zaposlenog;
- odgovaraju postojećim uslovima u radnoj sredini, odnosno radnoj okolini;
- odgovaraju specifičnim ergonomskim zahtjevima u radnoj sredini, odnosno radnoj okolini i zdravstvenom stanju zaposlenog; i
- budu izrađena tako da zaposleni može pravilno i na jednostavan način da ih upotrijebi i poslije podešavanja, popravke, dorade i sl.

Kada zaposleni, usljed opasnosti i štetnosti i rizika kojima je izložen treba istovremeno da upotrebljava različita sredstva i opremu lične zaštite na radu, poslodavac treba da obezbijedi da ista budu međusobno prilagodljiva i da efikasno štite zaposlenog od opasnosti i štetnosti na radu kojima je izložen.

Član 7

Poslodavac treba da prije izbora sredstava i opreme lične zaštite na radu, koju planira da da na upotrebu zaposlenom, izvrši procjenu da li ta sredstva i oprema ispunjavaju uslove iz člana 5 ovog pravilnika.

Procjena obuhvata sljedeće:

- analizu i procjenu rizika koji ne mogu da se otklone ili smanje drugim mjerama;
- osobine koje treba da posjeduju sredstva i oprema lične zaštite na radu da bi se efikasno otklonili ili smanjili rizici iz alineje 1 ovog stava, kao i rizici koji mogu da nastanu prilikom upotrebe te opreme; i
- upoređivanje osobina sredstava i opreme lične zaštite na radu koja mogu da se nabave, a koja ispunjavaju uslove iz alineje 2 ovog stava.

Član 8

Prilikom davanja na upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu zaposlenom, poslodavac treba da poštuje princip prema kojem su sredstva i oprema lične zaštite na radu namijenjeni za njihovu ličnu upotrebu.

Kada sredstva i opremu lične zaštite na radu upotrebljava više zaposlenih, takva upotreba ne treba da ugrožava njihovo zdravlje i higijenu.

Član 9

Prije početka upotrebe sredstava i opreme lične zaštite na radu, poslodavac treba da zaposlenog blagovremeno upozna sa rizicima, a zaposleni treba da upotrebljava sredstva i opremu lične zaštite na radu koja su mu data.

Poslodavac treba da obezbijedi zaposlenom upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu u skladu sa njihovom namjenom i uputstvima koja zaposlenom treba da budu razumljiva, osim u izuzetnim i specifičnim slučajevima.

Član 10

Poslodavac treba zaposlenom da izda na upotrebu samo ispravna sredstva i opremu lične zaštite na radu.

Poslodavac treba da potrebnim čuvanjem, održavanjem, popravkama i zamjenama obezbjeđuje zadovoljavajuće higijensko stanje sredstava i opreme lične zaštite na radu.

Član 11

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o upotrebi sredstava i opreme lične zaštite na radu* ("Službeni list CG", broj 40/15).

Član 12

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

* U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Savjeta 89/656/EEZ od dana 30. novembra 1989. godine o minimalnim zahtjevima za upotrebu sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu i Direktiva Komisije (EU) 2019/1832 od 24 oktobra 2019. godine o izmjeni priloga I, II i III Direktivi Vijeća 89/656/EEZ radi strogo tehničkog usklađivanja.

Broj: 106-134/21-2723/7

Podgorica, 24. decembra 2021. godine

Ministar,

mr Jakov Milatović, s.r.

NAPOMENA IZDAVAČA:

Priloge koji su sastavni dio ovog propisa možete pogledati ovdje.

OPASNOSTI I/ILI ŠTETNOSTI, ODNOSNO RIZICI POVEZANI SA DJELOVIMA TIJELA KOJI SE ŠTITE SREDSTVIMA I OPREMOM LIČNE ZAŠTITE NA RADU

Procjenom rizika određuje se potreba za obezbjeđivanjem sredstava i opreme lične zaštite na radu i njenog značaja u skladu sa ovim pravilnikom

		FIZIČKI										HEMIJSKI (uključujući nanomaterijal) (*)				BIOLOŠKI MATERIJALI (u sadržaju)			DRUGI RIZICI				
		MEHANIČKI					BUKA	TOPLOTNI		ELEKTRIČNI		AEROSOLI		TEČNOSTI		GASOVI I PARE	AEROSOLI	TEČNOSTI		MATERIJALI, OSOBE, ŽIVOTINJE ITD.	UTAPANJE	Manjak KISEONIKA	NEVIDLJIVOST
		(¹)	(²)	(³)	(⁴)	(⁵)		strujni udar	hladnoća	strujni udar (⁶)	statički elektrocitet	čvrsti materijal (¹⁰)	tečnosti (¹¹)	uranjanje	izlivanje, prskanje, strcanje			čvrste materije i tečnosti	direktni i indirektni kontakt				
DJELOVI TIJELA KOJI SE ŠTITE	glava																						
	lobanja																						
	cijela glava																						
	uši																						
	oči																						
	lice																						
	respiratorni sistem																						
	šake																						
	ruke (djelovi)																						
	stopala																						
noge (djelovi)																							
koža																							
trup/abdomen																							
dio tijela																							
cijelo tijelo																							

(¹) Udar predmeta koji padaju ili su izbačeni, sudara sa preprekom i mlaznica pod visokim pritiskom

(²) Pad usljed klizanja

(³) Pad sa visine

(⁴) Vibracije

(⁵) Statička kompresija dijelova tijela

(⁶) Mehaničke povrede (ogrebotine, perforacije, posjekotine, ugrizi, rane ili ubodi)

(⁷) Zaplitanje i zahvatanje

(8) Direktni i indirektni kontakt

(10) Prašina, gasovi, dim i vlakna

(11) Izmaglice i magle

NEPOTPUNI POPIS SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU SA OBZIROM NA RIZIKE OD KOJIH PRUŽAJU ZAŠTITU

1. Oprema za zaštitu glave:
 - 1) Šljem i/ili kape/potkape/kape za zaštitu od:
 - udara padajućih ili izbačenih predmeta;
 - sudara sa preprekom;
 - mehaničkih rizika (perforacija, ogrebotine);
 - statičkog pritiska (bočno drobljenje);
 - toplotnih rizika (plamen, toplota, hladnoća, vruće čvrste materije, uključujući rastopljene metale);
 - strujnog udara i rada pod naponom;
 - rizika od izloženosti hemijskim materijama; i
 - rizika od izloženosti biološkim materijama.
 - 2) Mreže za kosu za zaštitu od zapetljavanja.

2. Oprema za zaštitu sluha:
 - 1) Štitnici za uši (uključujući npr. štitnike pričvršćene na šljem, štitnike sa aktivnom kompenzacijom šuma, štitnike sa audio-električnim ulazom); i
 - 2) Čepići za uši (uključujući npr. čepiće za uši u zavisnosti od nivoa, čepiće prilagođene pojedincu).

3. Oprema za zaštitu očiju i lica:

Naočare i štitnici za lice (prema potrebi sa dioptrijskim staklima) za zaštitu od:

 - mehaničkih rizika;
 - toplotnih rizika; i
 - čvrstih aerosola i tečnosti sa hemijskim i biološkim materijama.

4. Oprema za zaštitu disajnih organa:
 - 1) Uređaji za filtriranje protiv:
 - čestica;
 - gasova;
 - čestica i gasova; i
 - čvrstih aerosoli i/ili tečnosti.
 - 2) Izolacioni uređaji, uključujući i dovod vazduha.
 - 3) Uređaji za samospašavanje.
 - 4) Oprema za ronjenje.

5. Oprema za zaštitu ruku i šake:
 - 1) Rukavice (uključujući rukavice sa spojenim prstima i zaštitu za ruke) za zaštitu od:
 - mehaničkih rizika;
 - toplotnih rizika (toplota, plamen i hladnoća);
 - strujnog udara i rada pod naponom (antistatički, provodljivi, izolacioni);
 - rizika od izloženosti hemijskim materijama;
 - rizika od izloženosti biološkim materijama; i
 - opasnosti od vibracija.
 - 2) Navlake za prste.

6. Oprema za zaštitu stopala i nogu i zaštita od klizanja:
 - 1) Obuća (na primer, cipele uključujući, u određenim slučajevima, klompe, čizme sa metalnom kapom, čizme sa kompozitnom kapom) za zaštitu od:
 - mehaničkih opasnosti;
 - rizika od klizanja;
 - toplotnih rizika (toplota, plamen i hladnoća);
 - strujnog udara i rada pod naponom (antistatička, provodljiva, izolaciona);
 - rizika od izloženosti hemijskim materijama;
 - opasnosti od vibracija; i
 - rizika od izloženosti biološkim materijama.
 - 2) Uklonjivi štitnici preklopa za zaštitu od mehaničkih rizika.
 - 3) Štitnici za koljena za zaštitu od mehaničkih rizika.
 - 4) Navlake za prste za zaštitu od mehaničkih, termičkih i hemijskih i bioloških materija.
 - 5) Dodaci (npr. šiljci, dereze).

7. Zaštita kože – zaštitne kreme

Zaštitne kreme mogu se upotrebljavati za zaštitu od:

 - rizika od izloženosti hemijskim materijama;
 - rizika od izloženosti biološkim materijama; i

- toplotnih rizika (toplota, plamen i hladnoća).

8. Oprema za zaštitu tijela/ostala oprema za zaštitu kože

1) Lična zaštitna oprema protiv padova sa visine, kao što su:

- sistemi za uvlačenje pada sa trakom za uvlačenje;
- pojasevi za cijelo tijelo (harness);
- sigurnosni pojasevi za sjedenje;
- sigurnosni pojasevi i kanap (užad) za povezivanje za naslon za leđa i bezbjedno vezivanje;
- usporivači pada;
- uređaji za zaustavljanje pada sa vodičom uključujući kanap (uže) za sidrenje;
- uređaji za prilagođavanje kanapa (užeta);
- sidreni uređaji koji nisu trajno pričvršćeni i koje nije potrebno zatezati prije upotrebe;
- pričvršćivači;
- uređaji za spajanje;
- kanap (uže) za povezivanje; i
- pojasevi za spašavanje.

2) Zaštitna odjeća, uključujući zaštitu cijelog tijela (tj. odijela, kombinezoni) i zaštitu za dio tijela (tj. navlake za prste, pantalone, jakne, prsluci, kecelje, štitnici za koljena, kapuljače, kape) za zaštitu od:

- mehaničkih opasnosti;
- toplotnih rizika (toplota, plamen i hladnoća);
- rizika od izloženosti hemijskim materijama;
- rizika od izloženosti biološkim materijama;
- strujnog udara i rada pod naponom (antistatički, provodljivi, izolacioni); i
- zaplitanja i zahvatanja.

3) Prsluci za spašavanje za sprečavanje utapanja i plutajuća pomoćna oprema.

4) Sredstva i oprema lične zaštite na radu koja vidljivo upozorava na prisustvo korisnika.

**NEPOTPUNI POPIS SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU PREMA POSLOVIMA I SEKTORIMA
POSLOVA KOJI ZAHTIJEVAJU NJIHOVU UPOTREBU**

Procjenom rizika određuje se potreba za obezbjeđivanjem sredstava i opreme lične zaštite na radu i njenog značaja u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

I. FIZIČKI RIZICI

Rizici	Zahvaćeni dio tijela Vrsta lične zaštitne opreme	Primjeri aktivnosti za koje može biti potrebna odgovarajuća vrsta lične zaštitne opreme (*)	Industrije i sektori
FIZIČKO – MEHANIČKI			
Udar padajućih ili izbačenih predmeta, sudar sa preprekom i mlaznice pod visokim pritiskom	Lobanja Zaštitni šljem	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi na skelama i ispod njih te u njihovoj blizini i na poslovima koji se izvode na visini - armirački poslovi i poslovi na izgradnji puteva - postavljanje i skidanje oplata - montaža i postavljanje skela - montažni i instalaterski poslovi - rušenje - minerski poslovi - poslovi u jamama, rovovima, rudarskim oknima i tunelima - poslovi u blizini dizalica, uređaja za dizanje, dizalica i pokretnih traka - podzemni poslovi, kamenolomi, dnevni kopovi - poslovi sa industrijskim pećima, rezervoarima, mašinama, silosima, bunkerima i cjevovodima - klanje i linija za rezanje u klanicama - rukovanje teretom ili transport i skladištenje; - šumarski poslovi; - poslovi na čeličnim mostovima, metalnim konstrukcijama, metalnim hidrauličnim postrojenjima, visokim pećima, čeličanama i valjaonicama, velikim kontejnerima, velikim cjevovodima, kotlarnicama i elektranama; - poslovi na nasipima i kamenolomima - poslovi sa ručnim mehanizovanim alatima; - poslovi sa visokim pećima, postrojenjima direktne redukcije, čeličanama, valjaonicama, metaloprerađivačkim postrojenjima, mehanizovanim kovačnicama i livnicama - poslovi koji uključuje putovanje na biciklu i biciklu na mehanički pogon 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - proizvodnja, - ugradnja i održavanje mašina - brodogradnja - rudarstvo - proizvodnja i distribucija energije - izgradnja i održavanje infrastrukture - industrija željeza i čelika - klanice - manevarski poslovi u željezničkom saobraćaju - luke, prevoz i logistika - šumarstvo
	Oči i/ili lice Zaštitne naočare i štitnici za lice	<ul style="list-style-type: none"> - zavarivanje, brušenje i poslovi na rezanju - ručno kovanje - kitovanje i presovanje - obrada i prerada kamena - poslovi sa ručnim mehanizovanim alatima - poslovi na mašinama za mašinsku obradu uklanjanjem materijala za sitnu piljevinu - mehanizovano kovanje - skidanje i lomljenje djelova - prskanje abrazivnih materija - upotreba rezača ili motornih testera - stomatološke i hirurške intervencije 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - proizvodnja, ugradnja i održavanje sredstava za rad - brodogradnja - rudarstvo - proizvodnja i distribucija energije - izgradnja i održavanje

			<ul style="list-style-type: none"> infrastrukture - industrija željeza i čelika - metalna i drvna industrija - klesarski poslovi - baštovanstvo - zdravstvena zaštita - šumarstvo
	<p>Stopala i noge (dijelovi) Obuća (cipele/čizme itd.) sa zaštitnom kapicom Obuća sa metatarzalnom zaštitom</p>	<ul style="list-style-type: none"> - armirački poslovi i poslovi na izgradnji saobraćajnica (puteva) - postavljanje i skidanje oplata - montaža, demontaža i postavljanje skela - rušenje - minerski poslovi - obrada i prerada kamena - klanje i linija za rezanje u klanicama - prevoz i skladištenje - poslovi sa odlivcima u keramičkoj industriji - poslovi sa zamrznutim mesom i pakovanje konzervisane hrane - proizvodnja, izrada i obrada proizvoda od ravnog stakla i staklenog posuda - rekonstrukcija i održavanje - šumarski poslovi - poslovi sa betonom i građevinskim elementima, uključujući postavljanje i odstranjivanje oplata - poslovi na radilištima i u skladištima - poslovi na krovu - poslovi na čeličnim mostovima, metalnim konstrukcijama, metalnim hidrauličnim postrojenjima, visokim pećima, čeličanama i valjaonicama, velikim kontejnerima, velikim cjevovodima, kotlarnicama i elektranama; - izgradnja peći, instalacija sastava za grijanje i provjetravanje kao i montažni poslovi - poslovi sa visokim pećima, postrojenjima direktne redukcije, čeličanama, valjaonicama, metaloprerađivačkim postrojenjima, mehanizovanim kovačnicama i livnicama - poslovi u kamenolomima, dnevnim kopovima, skladištima uglja - poslovi sa odlivcima u keramičkoj industriji - oblaganje peći u keramičkoj industriji - manevarski poslovi u željezničkom saobraćaju. 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - proizvodnja, ugradnja i održavanje mašina - brodogradnja - rudarstvo - proizvodnja i distribucija energije - izgradnja i održavanje infrastrukture - industrija željeza i čelika - metalna i drvna industrija - klanice - logistička preduzeća - proizvodna industrija - industrija stakla - šumarstvo
Padovi zbog proklizavanja	<p>Stopala Obuća protiv klizanja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi na klizavim površinama - poslovi u vlažnoj sredini 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - klanica - čišćenje - prehrambena industrija - baštovanstvo - ribarstvo - šumarstvo
Padovi sa visine	<p>Cijelo tijelo Lična zaštitna oprema za sprječavanje ili zaustavljanje pada sa visine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi na skelama - sastavljanje montažnih građevinskih elemenata - poslovi na visokim stubovima - poslovi na krovu - poslovi na vertikalnim ili nagnutim površinama - poslovi u kabinama visokih dizalica - poslovi u visokim kabinama opreme za utovar i istovar robe u visokoregalnim skladištima - poslovi na visokim djelovima stubova za bušenje 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - održavanje infrastrukture - šumarstvo

		<ul style="list-style-type: none"> - poslovi u šahtovima i kanalizaciji - poslovi na sakupljanju sjemena na drveću 	
Vibracije	Šake Zaštitne rukavice, antivibracijske rukavice	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi sa mehanizovanim ručno navođenim alatima 	<ul style="list-style-type: none"> - proizvodna industrija - izgradnja - niskogradnja - šumarstvo
Statička kompresija djelova tijela	Koljena (djelovi nogu) Štitnici za koljena	<ul style="list-style-type: none"> - ugradnja blokova, pločica i popločavanje na podove 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja
	Stopala Obuća sa zaštitnom kapom	<ul style="list-style-type: none"> - rušenje - rukovanje teretom 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - prevoz i skladištenje - održavanje
Mehaničke povrede (ogrebotine, perforacije, posjekotine, ugrizi, rane ili ubodi)	Oči i/ili lice Zaštitne naočare i štitnici za lice	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi sa ručno navođenim alatima - zavarivanje i kovanje - brušenje i poslovi na rezanju - klesanje - obrada i prerada kamena - poslovi na mašinama za obradu skidanjem strugotine - mehanizovano kovanje - odstranjivanje i lomljenje djelova - prskanje abrazivnih materija - upotreba rezača žbunja ili motorne testere 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - rudarstvo - proizvodnja i distribucija energije - održavanje infrastrukture - industrija željeza i čelika - metalna i drvna industrija - klesarski poslovi - baštovanstvo - šumarstvo
	Šake Rukavice za mehaničku zaštitu	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi sa čeličnim konstrukcijama - rukovanje predmetima oštih ivica, osim na mašinama kod kojih postoji opasnost od zahvatanja rukavice - redovno rezanje sa ručnim nožem u proizvodnji mesnih proizvoda i klanicama - zamjena noževa na mašinama za rezanje - šumarski poslovi - baštovanski poslovi 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - održavanje infrastrukture - proizvodna industrija - prehrambena industrija - klanje - šumarstvo
	Podlaktice Zaštita ruku	<ul style="list-style-type: none"> - uklanjanje kostiju i rezanje 	<ul style="list-style-type: none"> - prehrambena industrija - klanje
	Trup/stomak/noge Zaštitna kecelja, navlake za noge Pantalone za zaštitu od uboda (pantalone za zaštitu od posjekotina)	<ul style="list-style-type: none"> - redovno rezanje sa ručnim nožem u proizvodnji mesnih proizvoda i klanicama - šumarski poslovi 	<ul style="list-style-type: none"> - prehrambena industrija - klanje - šumarstvo
	Stopala Neprobojna obuća	<ul style="list-style-type: none"> - armirački poslovi i poslovi u izgradnji puteva - rušenje - postavljanje i demontaža oplata - šumarski poslovi 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - rudarstvo - šumarstvo
Zaplitanje i zahvatanje	Cijelo tijelo Zaštitna odjeća za upotrebu pri opasnosti od zaplitanja u pokretne djelove sredstava za rad	<ul style="list-style-type: none"> - zaplitanje u dijelove sredstava za rad - zahvatanje dijelovima sredstava za rad - zahvatanje odjeće dijelovima sredstava za rad - obaranje sa nogu 	<ul style="list-style-type: none"> - montaža mašina - proizvodnja industrijskih mašina - inženjerstvo - gradnja - poljoprivreda
FIZIČKI – BUKA			
Buka	Uši Zaštita sluha	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi sa metalnim presama - poslovi sa pneumatskim bušilicama - poslovi zemaljskog osoblja na aerodromima - poslovi sa električnim alatima - rudarski poslovi 	<ul style="list-style-type: none"> - metalna industrija - proizvodna industrija - visokogradnja - niskogradnja

		<ul style="list-style-type: none"> - poslovi na vožnji pilota - prerada drveta i tekstila - poslovi sa motornom testerom 	<ul style="list-style-type: none"> - aeronautička industrija - rudarstvo - šumarstvo
FIZIČKI – TOPLOTNI			
Toplota i/ili plamen	<p>Lice/cijela glava Zaštitne maske za zavarivanje, šljem/kape za zaštitu od toplote i/ili plamena, zaštitne kapuljače protiv toplote i/ili plamena</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi u uslovima visokih temperatura, toplotnog zračenja ili plamena - poslovi sa ili u blizini rastopljenih materija - poslovi sa mašinom za zavarivanje plastike 	<ul style="list-style-type: none"> - industrija željeza i čelika - metalna industrija - usluge održavanja - proizvodna industrija
	<p>Trup/stomak/noge Zaštitna kecelja, naglavci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zavarivanje i kovanje - livenje 	<ul style="list-style-type: none"> - industrija željeza i čelika - metalna industrija - usluge održavanja - proizvodna industrija
	<p>Šaka Zaštitne rukavice protiv toplote i/ili plamena</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zavarivanje i kovanje - poslovi sa visokim temperaturama, toplotnim zračenjem ili plamenom - poslovi sa ili u blizini rastopljenih materija 	<ul style="list-style-type: none"> - industrija željeza i čelika - metalna industrija - usluge održavanja - proizvodna industrija
	<p>Podlaktice Rukavi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zavarivanje i kovanje - poslove sa ili u blizini rastopljenih materija 	<ul style="list-style-type: none"> - industrija željeza i čelika - metalna industrija - usluge održavanja - proizvodna industrija
	<p>Stopala Obuća za zaštitu od toplote i/ili plamena</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi sa ili u blizini rastopljenih materija 	<ul style="list-style-type: none"> - industrija željeza i čelika - metalna industrija - usluge održavanja - proizvodna industrija
	<p>Cijelo tijelo/dio tijela Zaštitna odjeća protiv toplote i/ili plamena</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi sa visokim temperaturama, toplotnim zračenjem ili plamenom 	<ul style="list-style-type: none"> - industrija željeza i čelika - metalna industrija - šumarstvo
Hladnoća	<p>Šake Zaštitne rukavice protiv hladnoće</p> <p>Stopala Obuća za zaštitu od hladnoće</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi na otvorenom prostoru pri ekstremno niskim spoljnim temperaturama, - poslovi u prostorijama za duboko zamrzavanje - poslovi sa kriogenim tečnostima 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - rudarstvo - prehrambena industrija - sektor poljoprivrede i ribarstva - šumarstvo
	<p>Cijelo tijelo/dio tijela uključujući glavu Zaštitna odjeća protiv hladnoće</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi na otvorenom prostoru pri ekstremno niskim spoljnim temperaturama, - poslovi u prostorijama za duboko zamrzavanje 	<ul style="list-style-type: none"> - visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - rudarstvo - prehrambena industrija - sektor poljoprivrede i ribarstva - prevoz i skladištenje
FIZIČKI – ELEKTRIČNI			
Strujni udar (direktan ili	Cijela glava	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi pod naponom ili u blizini djelova 	<ul style="list-style-type: none"> - proizvodnja

indirektan kontakt)	Elektroizolacioni šljem Šake Elektroizolacione rukavice Stopala Elektroizolaciona obuća Cijelo telo / ruke / stopala Konduktivna lična zaštitna oprema za kvalifikovana lica za poslove pod naponom na elektroenergetskim sistemima nazivnog napona do 800 kV jednosmjerne i 600 kV naizmjenične struje	pod električnim naponom - poslovi na elektroenergetskom sistemu	energije - prenos i distribucija električne energije - održavanje industrijskih postrojenja - visokogradnja - niskogradnja
Statički elektricitet	Šake Antistatičke rukavice Stopala Antistatička/provodna obuća Cijelo tijelo Antistatička odjeća	- rukovanje plastikom i gumom - livenje, prikupljanje ili utovar u kontejnere - poslovi u blizini statički nabijenih elemenata kao što su transportne trake - rukovanje eksplozivima	- proizvodna industrija - industrija hrane za životinje - postrojenja za pakovanje u vreće - proizvodnja, skladištenje i/ili prevoz eksploziva

II. HEMIJSKI RIZICI (uključujući nanomaterijal)

Rizici	Zahvaćeni dio tijela Vrsta lične zaštitne opreme	Primjeri aktivnosti za koje može biti potrebna odgovarajuća vrsta lične zaštitne opreme (*)	Industrije i sektori
HEMIJSKI – AEROSOLI			
Čvrste materije (prašina, dim, vlakna i nanomaterijali)	Respiratorni sistem Uređaji za disanje za zaštitu od čestica	- rušenje - minerski poslovi - pjeskarenje i poliranje površina - poslovi u prisutnosti azbesta - upotreba materijala koji se sastoje od nanočestica ili ih sadrže - zavarivanje - čišćenje dimnjaka - poslovi na oblaganju peći i posuda gdje može biti prašine - poslovi u blizini ispusta visokih peći, gdje može biti dimova teških metala - poslovi u blizini punjenja visokih peći	- visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - rudarstvo - industrija željeza i čelika - metalna i drvna industrija - industrija proizvodnje automobila - klesarski poslovi - farmaceutska industrija - usluge zdravstvene zaštite - priprema citostatika - postrojenja za obradu otpada
	Šake Rukavice za zaštitu od hemijskih materija i zaštitna krema kao dodatna/dopunska zaštita	- poslovi u prisutnosti azbesta - upotreba materijala koji se sastoje od nanočestica ili ih sadrže	- visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - održavanje industrijskih postrojenja - postrojenja za obradu otpada
	Cijelo tijelo Zaštitna odjeća protiv tvrdih čestica	- rušenje - poslovi u prisutnosti azbesta - upotreba materijala koji se sastoje od nanočestica ili ih sadrže - čišćenje dimnjaka - priprema sredstava za zaštitu bilja	- visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - održavanje industrijskih postrojenja - poljoprivreda - postrojenja za obradu otpada
	Oči Zaštitne naočare i štitnici za lice	- drvoprerađivački poslovi - izgradnja puteva	- rudarstvo - metalna i drvna industrija - niskogradnja - postrojenja za obradu otpada

Tečnosti (izmaglice i magle)	Respiratorni sistem Uredaji za disanje za zaštitu od čestica	- površinska obrada (npr. lakiranje/bojanje, abrazivno pjeskarenje) - površinsko čišćenje	- metalna industrija - proizvodna industrija - automobilski sektor
	Šake Rukavice za zaštitu od hemijskih materija	- površinska obrada - površinsko čišćenje - poslovi sa raspršenim tečnostima - poslovi sa kiselinama i kisjelim rastvorima, - dezinfekcijskim sredstvima i korozivnim sredstvima za čišćenje	- metalna industrija - proizvodna industrija - automobilski sektor
	Cijelo tijelo Odjeća za zaštitu od hemijskih materija	- površinska obrada - površinsko čišćenje	- metalna industrija - proizvodna industrija - automobilski sektor
HEMIJSKI – TEČNOSTI			
Potapanje Prosipanje, prskanje, štrcanje	Šake Rukavice za zaštitu od hemijskih materija	- poslovi sa disperzivnim tečnostima - poslovi sa kiselinama i alkalnim rastvorima, dezinfekcionim sredstvima i korozivnim sredstvima za čišćenje - proizvodnja premaza - zatamnjenje - poslovi u frizerskim i kozmetičkim salonima	- tekstilna i konfekcijska industrija - djelatnosti čišćenja - automobilska industrija - kozmetički i frizerski sektor
	Podlaktice Rukavi za zaštitu od hemijskih materija	- poslovi sa kiselinama i alkalnim rastvorima, dezinfekcionim sredstvima i korozivnim sredstvima za čišćenje	- čišćenje - hemijska industrija - djelatnosti čišćenja - automobilska industrija
	Stopala Čizme za zaštitu od hemijskih materija	- poslovi sa raspršenim tečnostima - poslovi sa kiselinama i alkalnim rastvorima, dezinfekcionim sredstvima i korozivnim sredstvima za čišćenje	- tekstilna i konfekcijska industrija - djelatnosti čišćenja - automobilska industrija
	Cijelo tijelo Odjeća za zaštitu od hemijskih materija	- poslovi sa raspršenim tečnostima - poslovi sa kiselinama i alkalnim rastvorima, dezinfekcionim sredstvima i korozivnim sredstvima za čišćenje	- čišćenje - hemijska industrija - djelatnosti čišćenja - automobilska industrija - poljoprivreda
HEMIJSKI – GASOVI I PARE			
Gasovi i pare	Respiratorni sistem Uredaji za disanje za zaštitu od čestica	- površinski tretman (npr. lakiranje / farbanje, abrazivno pjeskarenje) - čišćenje površine - poslovi u prostorijama za fermentaciju i destilaciju - poslovi u bazenima i digestorima - poslovi u rezervoarima, skućenim prostorima i industrijskim gasnim pećima u kojima može biti gasa ili nedovoljno kiseonika - čišćenje dimnjaka - dezinfekciona sredstva i korozivna sredstva za čišćenje - poslovi u blizini gasnih invertera i cjevovoda visoke peći	- metalna industrija - automobilski sektor - proizvodna industrija - djelatnosti čišćenja - proizvodnja alkoholnih pića - uređaji za prečišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - hemijska industrija - petrohemijska industrija
	Šake Rukavice za zaštitu od hemijskih materija	- površinska obrada - površinsko čišćenje - poslovi u prostorijama za fermentiranje i destilaciju - poslovi u bazenima i digestorima - poslovi u rezervoarima, skućenim prostorima i industrijskim gasnim pećima u kojima može biti gasa ili nedovoljno kiseonika	- metalna industrija - automobilski sektor - proizvodna industrija - proizvodnja alkoholnih pića - uređaji za pročišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - hemijska industrija - petrohemijska industrija
	Cijelo tijelo Odjeća za zaštitu od hemijskih materija	- površinska obrada - površinsko čišćenje - poslovi u prostorijama za fermentiranje i destilaciju	- metalna industrija - automobilski sektor - proizvodna industrija - proizvodnja

		<ul style="list-style-type: none"> - poslovi u bazenima i digestorima - poslovi u rezervoarima, skućenim prostorima i industrijskim gasnim pećima u kojima može biti gasa ili nedovoljno kiseonika 	<ul style="list-style-type: none"> alkoholnih pića - uređaji za pročišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - hemijska industrija - petrohemijska industrija
	<p>Oči</p> <p>Zaštitne naočare i štitnici za lice</p>	<ul style="list-style-type: none"> - bojenje prskanjem - drvoperađivački poslovi - rudarski poslovi 	<ul style="list-style-type: none"> - automobilski sektor - proizvodna industrija - rudarstvo - hemijska industrija - petrohemijska industrija

III. BIOLOŠKE MATERIJE

Rizici	Zahvaćeni dio tijela Vrsta lične zaštitne opreme	Primjeri aktivnosti za koje može biti potrebna odgovarajuća vrsta lične zaštitne opreme (*)	Industrije i sektori
BIOLOŠKE MATERIJE (u sadržaju) – AEROSOLI			
Čvrste materije i tečnosti	Respiratorni sistem Uređaji za disanje za zaštitu od čestica	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi koji uključuje kontakt sa ljudskim tijelom, kao i životinjskim tečnostima i tkivima - poslovi u prisutnosti bioloških materija 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravstvena zaštita - veterinarske ambulante - laboratorije za kliničke analize - istraživačke laboratorije - domovi za stare i nemoćne osobe - poslove u domaćinstvu - uređaji za pročišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - prehrambena industrija - biohemijska proizvodnja
	Šake Zaštitne rukavice protiv bioloških materija Cijelo tijelo/dio tijela Zaštitna odjeća protiv bioloških materija Oči i/ili lice Zaštitne naočare i štitnici za lice	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi koji uključuje kontakt sa ljudskim tijelom, kao i životinjskim tečnostima i tkivima - poslovi u prisutnosti bioloških materija 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravstvena zaštita - veterinarske ambulante - laboratorije za kliničke analize - istraživačke laboratorije - domovi za stare i nemoćne osobe - poslove u domaćinstvu - uređaji za pročišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - prehrambena industrija
BIOLOŠKE MATERIJE (u sadržaju) – TEČNOSTI			
Direktan i indirektan kontakt	Šake Zaštitne rukavice protiv bioloških materija Cijelo tijelo/dio tijela Zaštitna odjeća protiv bioloških materija Oči i/ili lice Zaštitne naočare i štitnici za lice	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi koji uključuje kontakt sa ljudskim tijelom, kao i životinjskim tečnostima i tkivima (ujedi, ubodi) - poslovi u prisutnosti bioloških materija 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravstvena zaštita - veterinarske ambulante - laboratorije za kliničke analize - istraživačke laboratorije - domovi za stare i nemoćne osobe - poslovi u domaćinstvu - uređaji za pročišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - prehrambena industrija - šumarstvo
Prosipanje, prskanje, štrcanje	Šake Zaštitne rukavice protiv bioloških materija	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi koji uključuju kontakt sa ljudskim tijelom, kao i životinjskim tečnostima i tkivima - poslovi u prisutnosti bioloških materija 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravstvena zaštita - veterinarske ambulante - laboratorije za kliničke

			<ul style="list-style-type: none"> - analize - istraživačke laboratorije - domovi za stare i nemoćne osobe - poslove u domaćinstvu - uređaji za prečišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - prehrambena industrija
	<p>Podlaktice Zaštitni rukavi protiv bioloških materija</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi koji uključuju kontakt sa ljudskim tijelom, kao i životinjskim tečnostima i tkivima - poslovi u prisutnosti bioloških materija 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravstvena zaštita - veterinarske ambulante - laboratorije za kliničke analize - istraživačke laboratorije - domovi za stare i nemoćne osobe - poslove u domaćinstvu - uređaji za prečišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - prehrambena industrija
	<p>Stopala/noge Zaštitne čizme i naglavci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi koji uključuju kontakt sa ljudskim tijelom, kao i životinjskim tečnostima i tkivima - poslovi u prisutnosti bioloških materija 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravstvena zaštita - veterinarske ambulante - laboratorije za kliničke analize - istraživačke laboratorije - domovi za starije i nemoćne osobe - pomoć u kući - uređaji za prečišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - prehrambena industrija
	<p>Cijelo tijelo Zaštitna odjeća protiv bioloških materija</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi koji uključuju kontakt sa ljudskim tijelom, kao i životinjskim tečnostima i tkivima - poslovi u prisutnosti bioloških materija 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravstvena zaštita - veterinarske klinike - laboratorije za kliničke analize - istraživačke laboratorije - domovi za stare i nemoćne osobe - poslove u domaćinstvu - uređaji za prečišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - prehrambena industrija
BIOLOŠKE MATERIJE (u sadržaju) – MATERIJALI, LICA, ŽIVOTINJE ITD.			
Direktni i indirektni kontakt	<p>Šake Zaštitne rukavice protiv bioloških materija Cijelo tijelo/dio tijela Zaštitna odjeća protiv bioloških materijala Oči i/ili lice Zaštitne naočare i štitnici za lice</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslovi koji uključuje kontakt s ljudskim tijelom, kao i životinjskim tečnostima i tkivima (ujedi, ubodi) - poslovi u prisutnosti bioloških materija 	<ul style="list-style-type: none"> - zdravstvena zaštita - veterinarske ambulante - laboratorije za kliničke analize - istraživačke laboratorije - domovi za stare i nemoćne osobe - poslove u domaćinstvu - uređaji za prečišćavanje otpadnih voda - postrojenje za obradu otpada - prehrambena industrija - šumarstvo

IV. DRUGI RIZICI

Rizici	Zahvaćeni dio tijela Vrsta osobne zaštitne opreme	Primjeri aktivnosti za koje može biti potrebna odgovarajuća vrsta osobne zaštitne opreme (*)	Industrije i sektori
Nevidljivost	Cijelo tijelo Lična zaštitna oprema koja vidljivo upozorava na prisustvo korisnika	- poslovi u zoni kretanja vozila - poslovi na asfaltiranju i putna signalizacija - željeznički poslovi - upravljanje prevoznim sredstvima - poslovi zemaljskog osoblja na aerodromima	- visokogradnja - niskogradnja - brodogradnja - rudarstvo - usluge prevoza tereta i putnika
Nedostatak kiseonika	Respiratorni sistem Uređaji za disanje za zaštitu od čestica	- poslovi u zatvorenom prostoru - poslovi u prostorijama za fermentaciju i destilaciju - poslovi u bazenima i digestorima - poslovi u rezervoarima, skućenim prostorima i industrijskim gasnim pećima u kojima može biti gasa ili nedovoljno kiseonika - poslovi u šahtama, kanalizaciji i drugim podzemnim prostorima povezanim sa kanalizacijom	- proizvodnja alkoholnih pića - niskogradnja - hemijska industrija - petrohemijska industrija
	Respiratorni sistem Ronilačka oprema	- poslovi pod vodom	- niskogradnja
Utapanje	Cijelo tijelo Prsluci za spašavanje	- poslovi u vodi ili u blizini vode - poslovi u moru - poslovi u avionu	- ribarstvo - aeronautička industrija - visokogradnja - brodogradnja - dokovi i pristaništa